

INTERSUCHO

Týdenní aktuality

nejen o suchu, požárech,
horku a změně klimatu

*Srážky v uplynulém týdnu nebyly tak vydatné a
sucho se v Čechách bude prohlubovat.
Kvetoucím stromům hrozí poškození mrazem.
Dub a javor letos vyrašily rekordně brzy a jaro
přineslo i velmi časnou aktivitu ptáků.
Nebraska po rozsáhlých požárech hlásí stabilizaci.*

Obsah

Arktický led na rekordním zimním minimu.....	3
Úbytek oblačnosti zesiluje oteplování.....	3
OSN: klima Země je stále více v nerovnováze	4
Británie snižuje klimatickou pomoc rozvojovým zemím	5
Ani oteplení o 2 °C nevyklučuje vážné dopady	6
Nebraska po rozsáhlých požárech hlásí stabilizaci situace	6
Sucho v Polsku přetrvává	7
Srážky v uplynulém týdnu nebyly tak vydatné.....	8
Půdní sucho se v Čechách bude prohlubovat.....	9
Očekávají se noční a ranní mrazíky.....	11
Kvetoucím stromům hrozí poškození mrazem.....	12
Dub a javor letos vyrašily rekordně brzy	13
Jaro 2026 přineslo časnou aktivitu ptáků	16

Arktický led na rekordním zimním minimu

Arktický mořský led letos dosáhl svého zimního maxima už 15. března, kdy jeho rozloha vystoupala pouze na 14,29 milionu km². Podle předběžných dat amerického Národního střediska pro sníh a led (NSIDC) jde o společně nejnižší zimní maximum v satelitní řadě, která sahá téměř půl století zpět. Už druhý rok po sobě tak byl zaznamenán rekordně nízký stav. Carbon Brief cituje vědce, podle nichž je letošní výsledek „velmi alarmující“ a odráží mimořádně teplé podmínky v Arktidě v posledních měsících.

Problém nespočívá jen v menší rozloze ledu, ale i v jeho horším stavu. Podle citovaných expertů byla v blízkosti severního pólu už několik měsíců zaznamenávána rekordně nízká tloušťka ledu a v únoru byl celkový objem arktického mořského ledu druhý nejnižší v historii měření. Letošní zimní maximum je navíc o 1,36 milionu km² menší než průměr z let 1981–2010.

zdroj: www.carbonbrief.org

Úbytek oblačnosti zesiluje oteplování

Nová [studie](#) ukazuje, že pokles nízké oblačnosti v posledních dvou desetiletích zvyšuje množství sluneční energie pohlcované Zemí, a tím dále posiluje globální oteplování. Podle autorů se zemská energetická nerovnováha za posledních 20 let více než zdvojnásobila a samotný úbytek oblačnosti od roku 2003 vysvětluje zhruba polovinu tohoto nárůstu. V přepočtu to znamená přibližně 0,22 W/m² za dekádu dodatečně pohlcené energie v důsledku změn nízké oblačnosti.

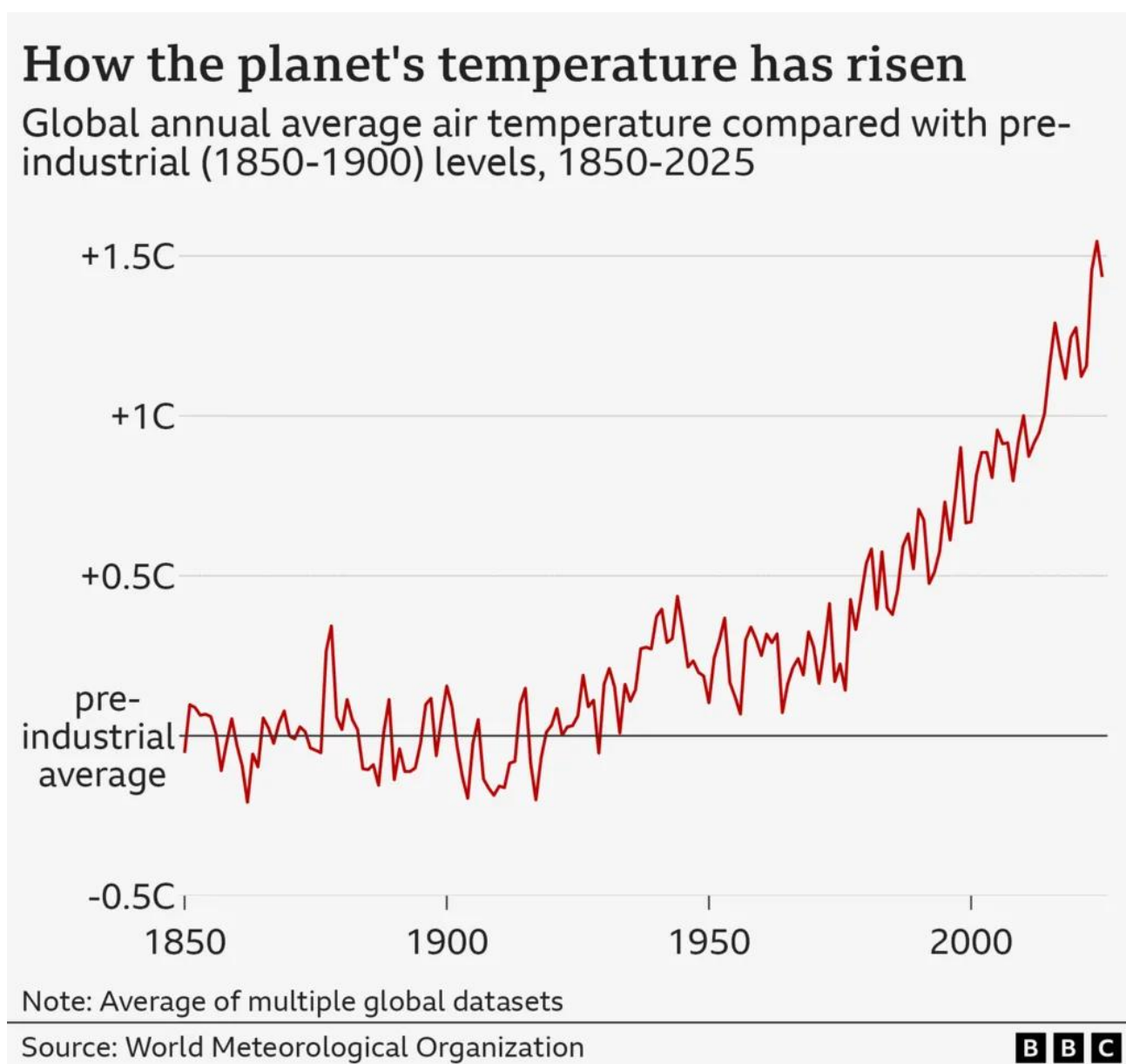
Studie zároveň naznačuje, že hlavní příčiny tohoto trendu jsou převážně antropogenní. Autoři zhruba 40 % poklesu nízké oblačnosti od roku 2003 přisuzují oteplování povrchu oceánů a související zpětné vazbě, dalších 21 % působení skleníkových plynů a přibližně 14 % změnám v aerosolových emisích. Přírozená proměnlivost klimatu podle analýzy vysvětluje jen asi 3 % pozorovaného trendu.

Autoři proto uzavírají, že úbytek oblačnosti nepředstavuje alternativní vysvětlení současného oteplování, ale naopak další mechanismus, kterým lidská činnost oteplování zesiluje. Pro klimatické projekce je podstatné, že použité modely tento pokles nízké oblačnosti v průměru zachycují poměrně dobře, takže jeho vliv už je do odhadů budoucího oteplení z velké části zahrnut.

zdroj: www.carbonbrief.org

OSN: klima Země je stále více v nerovnováze

Světová meteorologická organizace (WMO) varuje, že klimatický systém Země je dnes více vychýlený z rovnováhy než kdykoli v historii měření. Ve své zprávě o stavu klimatu za rok 2025 uvádí, že obsah tepla v oceánech dosáhl nového rekordu a tempo jeho růstu se oproti období 1960–2005 více než zdvojnásobilo. Nově sledovaná energetická nerovnováha Země navíc potvrzuje, že planeta zadržuje stále více tepla, než dokáže vyzářit zpět do vesmíru. Více než 90 % přebytečného tepla přitom končí v oceánech, zatímco menší část ohřívá pevninu a atmosféru nebo přispívá k tání ledu.

Obrázek 1: Průměrná globální teplota vzduchu od poloviny 19. století výrazně vzrostla a v roce 2025 se pohybuje zhruba 1,5 °C nad předindustriální úrovní

Zpráva zároveň shrnuje, že období 2015 až 2025 bylo nejteplejším jedenáctiletím v historii pozorování, koncentrace skleníkových plynů zůstávají na rekordních hodnotách a pokračuje i růst hladiny moří, ústup ledovců a úbytek mořského ledu. WMO zdůrazňuje, že důsledky dnešního oteplení se budou projevovat stovky až tisíce let, zejména kvůli dlouhé setrvačnosti oceánů a ledových štítů. Podle OSN tak nejde jen o další teplotní rekord, ale o další důkaz, že lidská činnost dál posouvá klimatický systém do stále rizikovějšího stavu.

zdroj: www.bbc.com

Británie snižuje klimatickou pomoc rozvojovým zemím

Nová analýza serveru Carbon Brief ukazuje, že Velká Británie v příštích třech letech výrazně omezí klimatické finance pro rozvojové země. Vláda oznámila, že mezi lety 2026/27 a 2028/29 poskytne na mezinárodní klimatické finance „zhruba 6 miliard liber“, zatímco předchozí cíl činil 11,6 miliardy liber pro období 2021/22 až 2025/26. Na první pohled tak jde o pokles zhruba o 13 až 14 %, podle propočtů Carbon Brief je však skutečný propad větší: po započtení inflace jde asi o 30% pokles v reálném vyjádření a po očištění o změny v účetním vykazování je nový závazek přibližně poloviční oproti předchozímu.

Analýza zároveň upozorňuje, že srovnání zkresluje změny v tom, co Londýn nově do klimatických financí započítává. Od roku 2023 se do nich vedle přímo financovaných klimatických projektů začala ve větší míře zahrnovat také podpora multilaterálních rozvojových bank, část humanitární pomoci nebo některé soukromé investice. Kritici tento postup označují za „kreativní účetnictví“, protože vládě umožňuje vykazovat vyšší klimatické finance, aniž by nutně poskytovala odpovídající objem nových prostředků.

Škrty navíc přicházejí v době, kdy se vyspělé země na summitu COP29 v roce 2024 zavázaly zvýšit globální klimatické finance na 300 miliard dolarů ročně do roku 2035. Britská vláda však mezitím oznámila, že celkovou rozvojovou pomoc sníží z dřívějších 0,7 % hrubého národního důchodu na 0,3 %, aby uvolnila prostředky na vyšší obranné výdaje. Podle Carbon Brief tak směřování britské klimatické pomoci jde proti mezinárodnímu trendu, který by naopak vyžadoval navýšování podpory pro rozvojové země.

zdroj: www.carbonbrief.org

Ani oteplení o 2 °C nevylučuje vážné dopady

Nová [studie](#) publikovaná v časopise Nature ukazuje, že ani omezení globálního oteplení na 2 °C oproti předindustriální době samo o sobě nevylučuje velmi závažné dopady. Autoři porovnávali rozpětí výsledků klimatických modelů pro tři typy rizik: extrémní srážky, souběžná sucha v hlavních zemědělských oblastech a požárně nebezpečné podmínky v lesích.

Nejvýraznější výsledky vyšly u sucha: 10 ze 42 modelů ukázalo, že při oteplení o 2 °C může být četnost sucha v klíčových světových „obilnicích“ vyšší, než odpovídá průměrnému modelovému odhadu pro svět oteplený o 4 °C. U požárního počasí pak studie zjistila, že čtyři modely simulují při oteplení o 2 °C vyšší požární riziko, než činí průměrný odhad pro oteplení o 3 °C. Podle autorů tyto výsledky naznačují, že i při splnění dvoustupňového cíle je nutné počítat s méně pravděpodobnými, ale velmi nebezpečnými scénáři.

zdroj: www.carbonbrief.org

Nebraska po rozsáhlých požárech hlásí stabilizaci situace

Nebraska po sérii rozsáhlých březnových požárů hlásí stabilizaci situace. Morrill Fire spálil přibližně 259,8 tisíce hektarů, Cottonwood Fire asi 52,3 tisíce hektarů a Road 203 Fire zhruba 14,5 tisíce hektarů. Všechny tři požáry už byly ke konci března plně pod kontrolou. U Morrill Fire bylo po úplném zvládnutí zásahu předáno velení místním jednotkám, a to necelé dva týdny po vypuknutí požáru. Prioritou místních složek je nyní monitoring situace a ochrana nevyhořelých ostrůvků vegetace uvnitř zasaženého území.

Požár Morrill Fire byl politiky i částí médií označován za největší požár v historii Nebrasky, protože už dva dny po svém vzniku zasáhl přibližně 186 tisíc hektarů. Historici však toto tvrzení zpochybňují. Odkazují na požár z roku 1865, který podle Nebraska State Historical Society úmyslně založila americká armáda s cílem vytlačit původní obyvatele z údolí poblíž dnešní Omahy. Podle historických zdrojů se tento požár rozšířil na stovky mil, hořel několik dní a zasáhl nejen Nebrasku, ale i části Kansasu, Colorada a texaského Panhandle. Přestože pro něj neexistuje přesný údaj o rozloze, historici se domnívají, že zasažené území bylo výrazně větší než u letošního Morrill Fire.

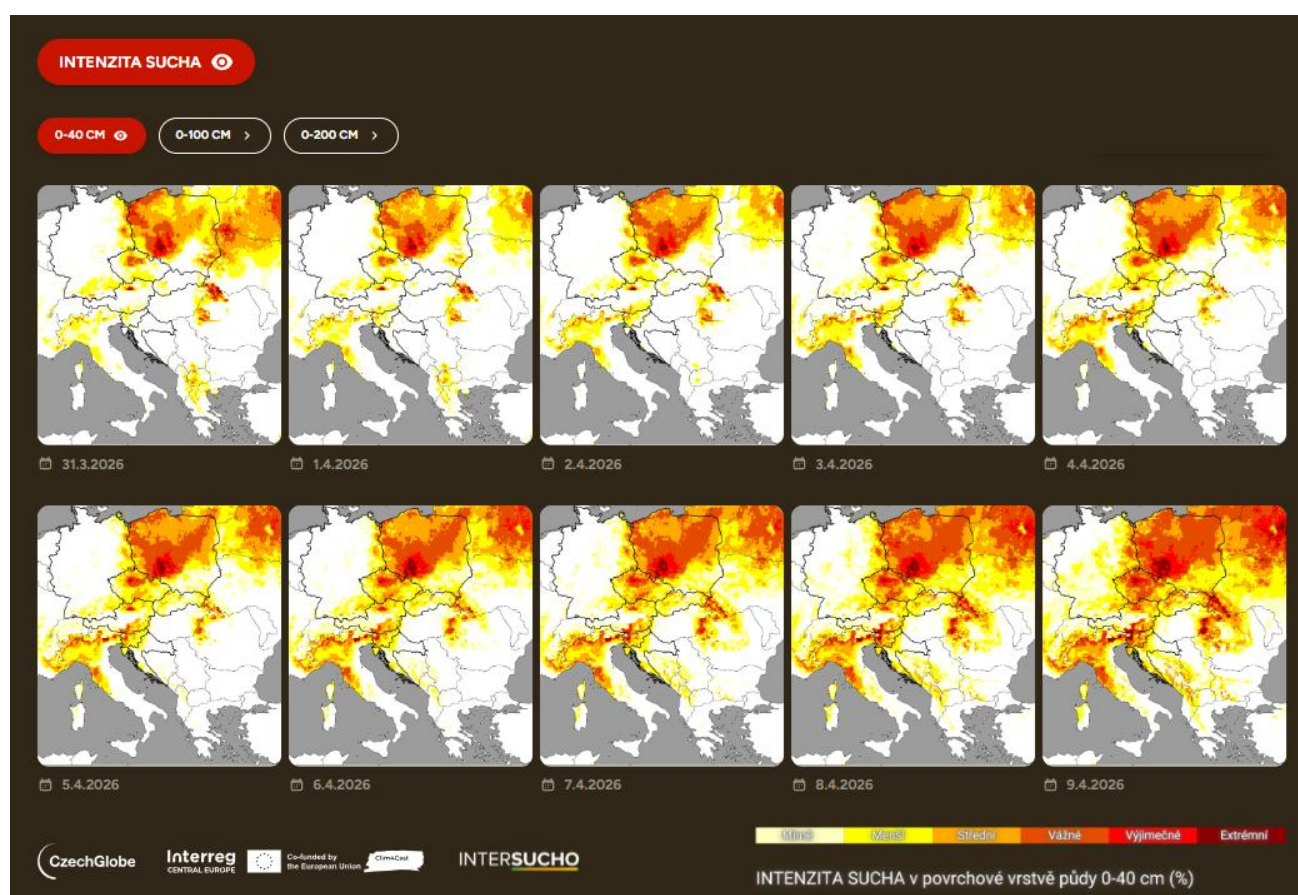
zdroj: www.iqair.com; www.wildfiretoday.com

Pro více informací o požárním počasí sledujte náš **web**

Sucho v Polsku přetrvává

V rámci evropského regionu zůstává odchylka sucha od dlouhodobého průměru nadále výrazná na velké části Polska, a to v celém půdním profilu, který monitorujeme, tedy od povrchové vrstvy půdy 0–40 cm až po hlubší vrstvu 0–200 cm. Aktuální situace by se v následujících čtyřech až pěti dnech neměla výrazně měnit. V dalších šesti až devíti dnech by se však sucho mělo postupně prohlubovat, a to zejména v povrchové vrstvě (obr. 2), a zároveň se dále rozšiřovat i do sousedních zemí, především směrem na východ, tedy do Běloruska.

Obrázek 2: Předpověď intenzity sucha v povrchové vrstvě půdy pro období 31. 3.–9. 4.

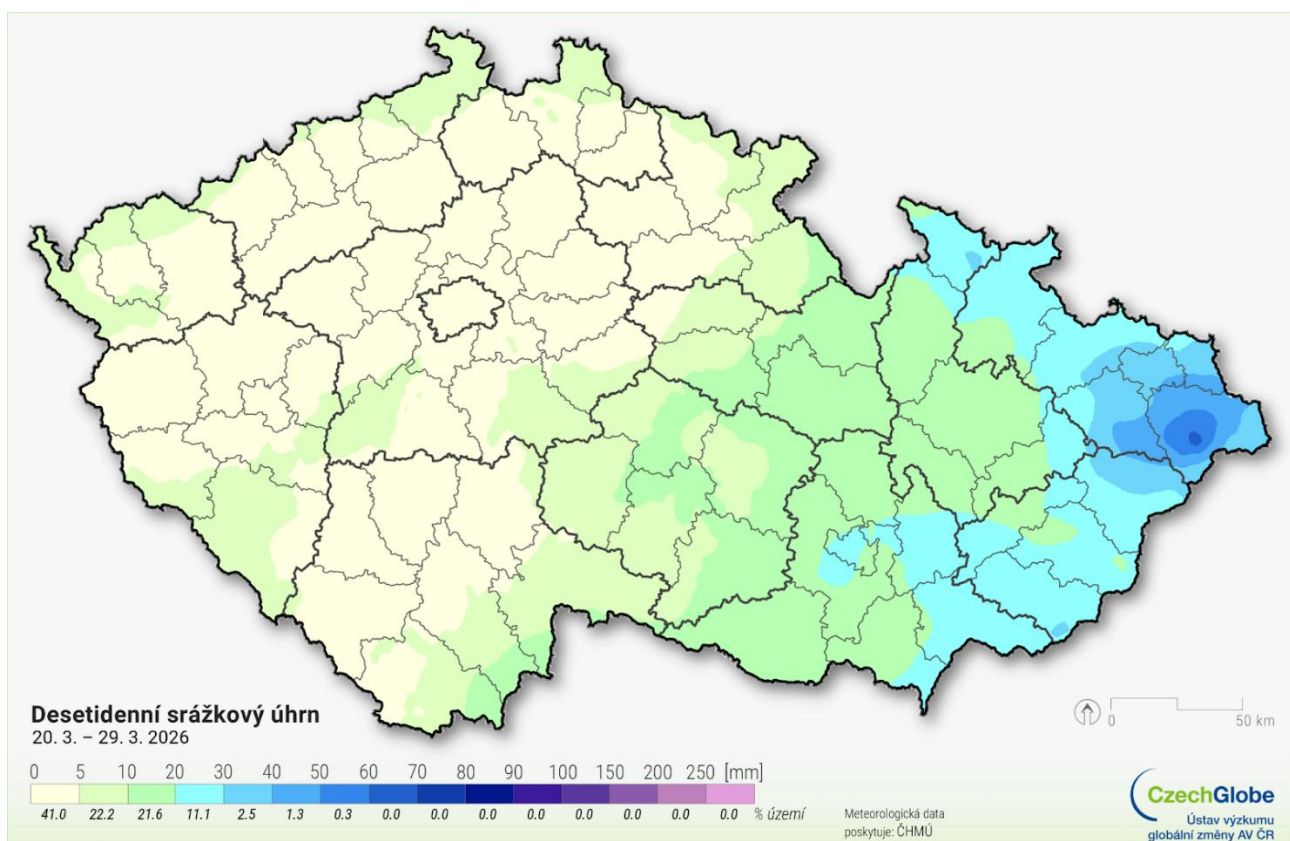
Pro více dění v Evropě sledujte náš **web**

Srážky v uplynulém týdnu v Česku nakonec nebyly tak vydatné

Numerické předpovědní modely předpovídaly na uplynulý týden poměrně výrazné srážky. Ty se ale nakonec v tak velkém množství nevyskytly. Zejména v Čechách jich spadlo jen velmi málo. Předpověď se realitě více přiblížila hlavně na východní a severní Moravě. I tam přitom první výhledy modelů naznačovaly spíše dramatictější scénáře, s úhrny i nad 150 mm. Postupně se však odhady srážkových úhrnů snižovaly.

Jak je vidět na mapě úhrnu srážek (obr. 3), v téměř celých Čechách přelo jen velmi málo, do 5 mm za 10 dní. Celkově se na 63 % území republiky vyskytly srážky do 10 mm za 10 dní. Naopak na severovýchodě republiky spadlo i více než 50 mm za 10 dní.

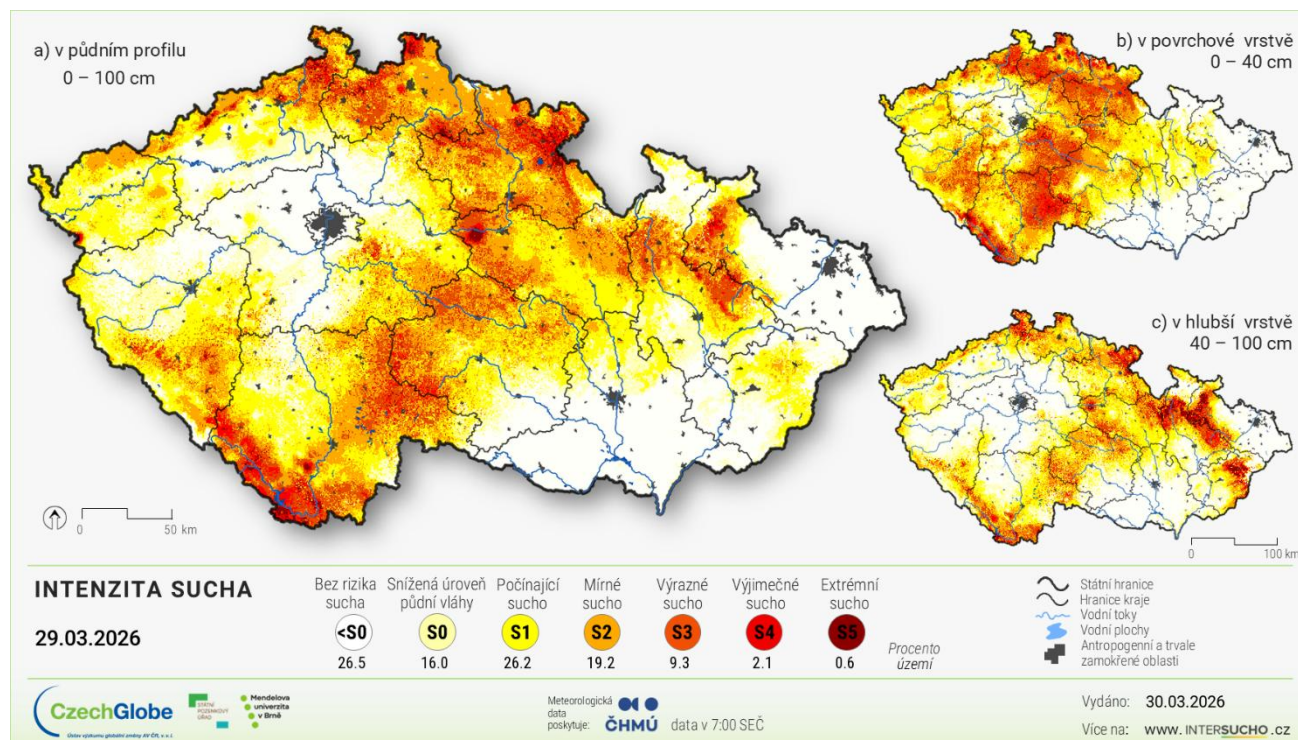

Obrázek 3: Desetidenní srážkový úhrn v období 20. –29. 3.

Tato situace ale z hlediska přesnosti předpovědi není neobvyklá. První výpočty modelů s výhledem 10 až 15 dní dopředu mohou očekávané srážky nadhodnocovat a teprve další běhy jejich odhady zmírňují. Pokud se však předpověď několik dní po sobě konzistentně drží kolem těchto extrémů, je potřeba počítat s tím, že k naplnění takového scénáře a také ke značným komplikacím skutečně může dojít. Podobná situace nastala například v období povodní v roce 2024. Modely tehdy s vysokou jistotou předpokládaly vysoké úhrny srážek a postupně se upřeshňovalo spíše to, kde budou srážky nejintenzivnější.

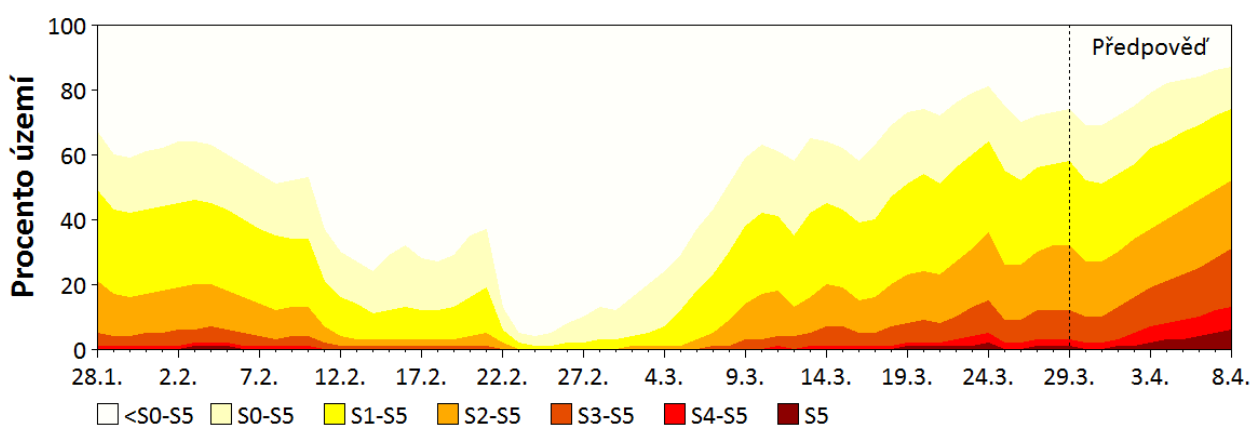
Půdní sucho se v Čechách bude prohlubovat

V uplynulém týdnu nakonec v Česku spadlo méně srážek, než se očekávalo (viz předchozí příspěvek), a ke zmírnění počínajícího půdního sucha tak nedošlo. Situace se zlepšila pouze ve východní polovině Moravy, zatímco v Čechách je nyní, především v povrchové vrstvě půdy (0–40 cm), půdní vlhkost výrazně nižší, než je na počátku jara obvyklé. Nejhorší situace je zejména na Českomoravské vrchovině a v severních Čechách. Na téměř čtvrtině území republiky už deficit půdní vláhy v půdním profilu 0–100 cm přesahuje 20 mm. Na 10 % území republiky je nyní pozorováno sucho, které dosahuje minimálně stupně „výrazné“ (obr. 4).

Obrázek 4: Intenzita sucha ve třech půdních hloubkách ke dni 29. 3.

S ohledem na očekávaný růst teplot a nízké úhrny srážek v dalších 10 dnech se bude půdní vlhkost dále snižovat. Nižší hodnoty budou zaznamenány především v povrchové vrstvě půdy (0–40 cm). Příznivější situace bude nadále na východě a severu Moravy. Nejnížší půdní vlhkost se v horizontu 10 dnů očekává zejména na jižní Moravě a na závětrné straně Krušných hor. Naopak největší rozdíl oproti obvyklým hodnotám přetrvává na Českomoravské vrchovině a ve východních a severních Čechách. Snížená půdní vlhkost bude zaznamenána až na 80 % území republiky. Na polovině území pak bude pozorováno sucho, které dosáhne minimálně stupně „mírné“ (obr. 5).

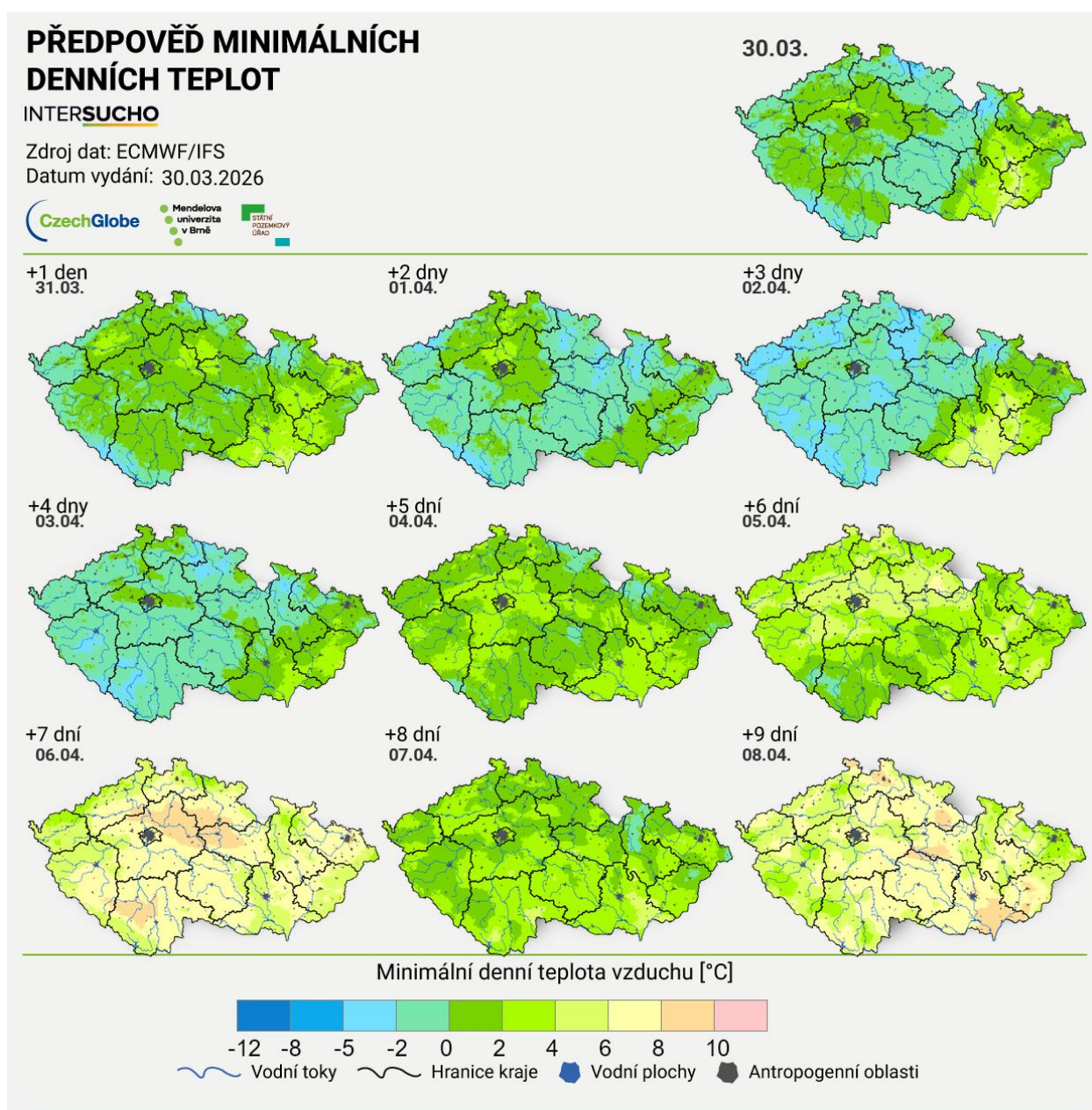

Obrázek 5: Procento území zasaženo půdním suchem v období 28. 1–8. 4.

Pro více denních informací sledujte náš **web**
INTERSUCHO

Očekávají se noční a ranní mrazíky

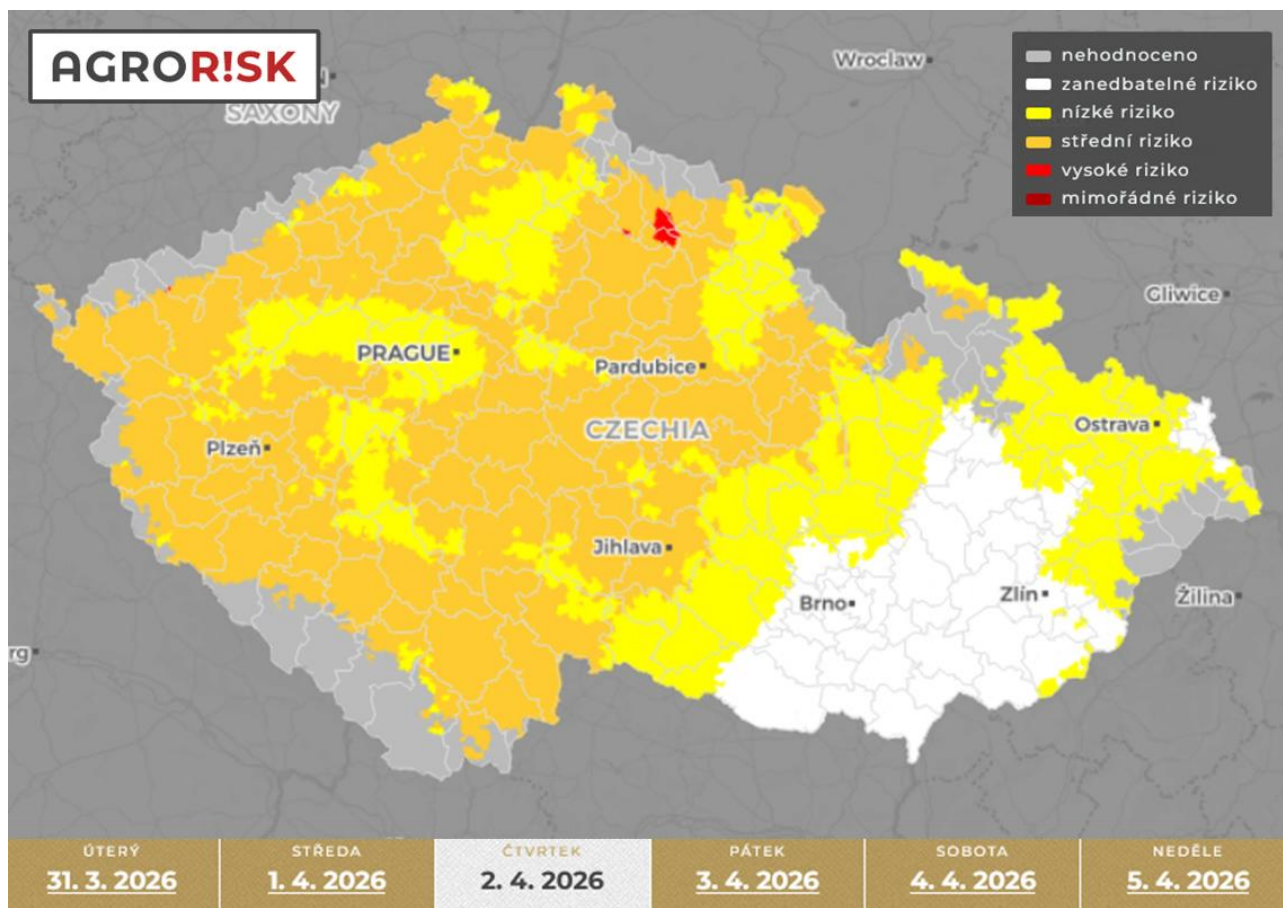
Teploty vzduchu budou postupně růst. Do poloviny týdne budou denní maxima dosahovat maximálně kolem 10 °C, o víkendu už ale mohou vystoupit až k 20 °C. Noční teploty se však až do pátku mohou dostávat pod bod mrazu, což může představovat riziko pro vegetaci. Zdali toto riziko hrozí a jak může vegetaci ovlivnit, monitoruje web agrorisk.cz. Nejméně příznivá situace se může vyskytnout zejména od středy do pátku, přičemž ve čtvrtek by riziko mohlo zasáhnout největší část území. Nejvíce se to bude týkat především Čech, kde se mohou vyskytnout nižší noční teploty než na Moravě (obr. 6). Poté budou teploty mírně stoupat i v noci a riziko bude klesat.

Obrázek 6: Předpověď minimálních denních teplot vzduchu na období 31. 1.–8. 4.

Kvetoucím stromům hrozí poškození mrazem

Od středy 1. 4. do pátku 3. 4. portál [Agrorisk](#) upozorňuje na riziko poškození kvetoucích stromů ranními mrazíky. Největší část území zasáhne střední riziko ve čtvrtek (obr. 7). Moravě, především jejím jižním oblastem, kde jsou v plném květu meruňky a broskvoně, se mrazíky tentokrát vyhnou.

Obrázek 7: Riziko vegetačních mrazů ohrožující kvetoucí stromy ve čtvrtek 2. 4.

Pro více detailních map rizik navštivte náš **web**
AGROR!SK

Dub a javor letos vyrašily rekordně brzy

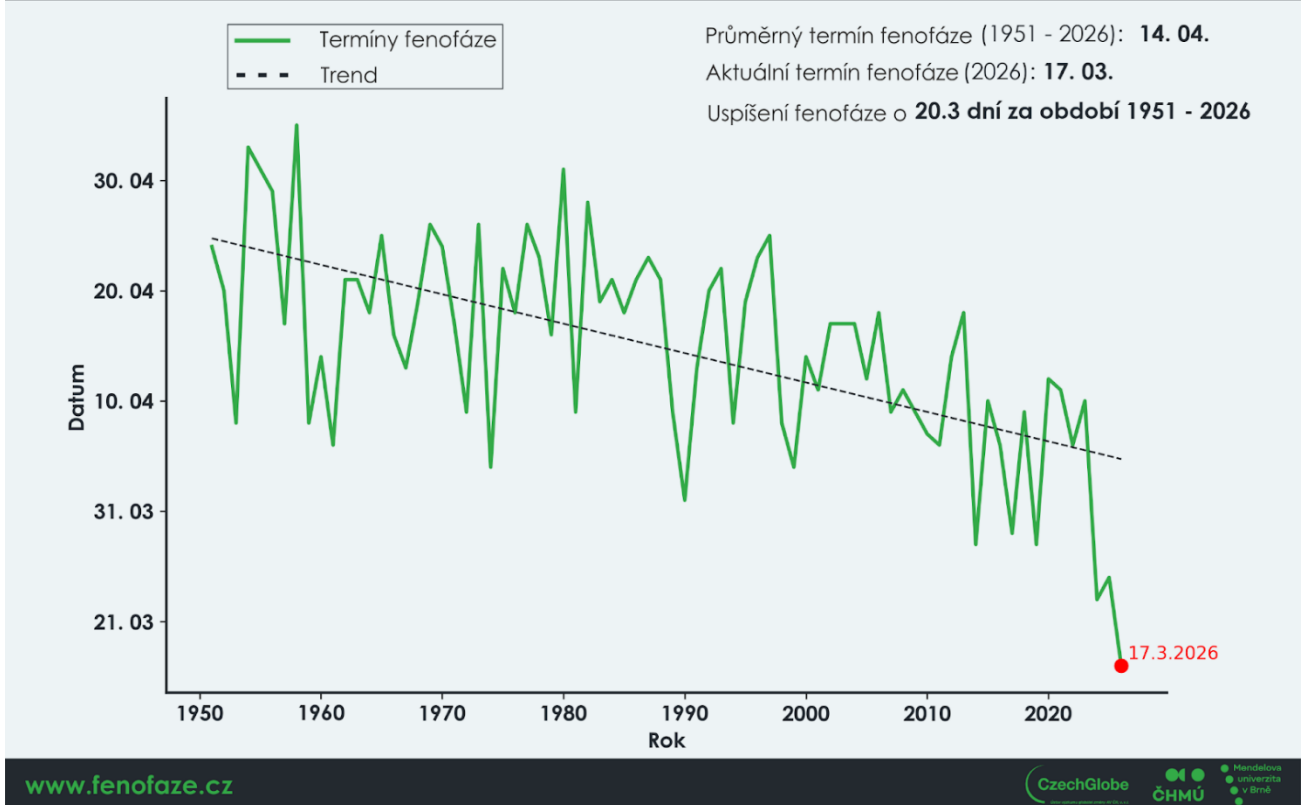
Jak jsme už zmiňovali v předchozích číslech, dlouhodobý fenologický trend posunu počátku rašení do dřívější doby se letos opět projevil u řady stromů. Rašení habru obecného již čtvrtý rok po sobě proběhlo na začátku března, přestože průměrný termín této fenofáze připadá na počátek dubna. Nástup tak byl uspišen o 20,9 dne. V druhé polovině března začaly kvést také ovocné dřeviny. První květ merunek sledovaných na jihu Moravy byl zaznamenán 20. 3., což rovněž potvrzuje zmíněný trend. Nejen meruňky, ale například i časně kvetoucí broskvoně, jsou od konce března vystaveny riziku poškození, pokud se vyskytnou jarní mrazíky. Zda toto riziko hrozí, sleduje web agrorisk.cz.

Podobný posun fenologické fáze rašení monitorujeme i u dubu letního, a to o 20,3 dne oproti roku 1951. V letošním roce rašení proběhlo 17. 3., tedy téměř o měsíc dříve než v průměrném termínu nástupu. Zároveň jde tak o nejčasnější nástup rašení za celou dobu pozorování na dané lokalitě. Tento neobvykle časný začátek rašení dále prohloubil dlouhodobý fenologický trend. Posun nyní činí přibližně 1,8 dne oproti trendu za období 1951–2025.

Obrázek 8: Vyrašení listových pupenů u druhu dub letní

Vyrašení listových pupenů na lokalitě Lanžhot v období 1951 - 2026 pro druh dub letní (*Quercus robur*)

Obrázek 9: Vyrašení listových pupenů dubu letního na lokalitě Lanžhot v období 1951–2026

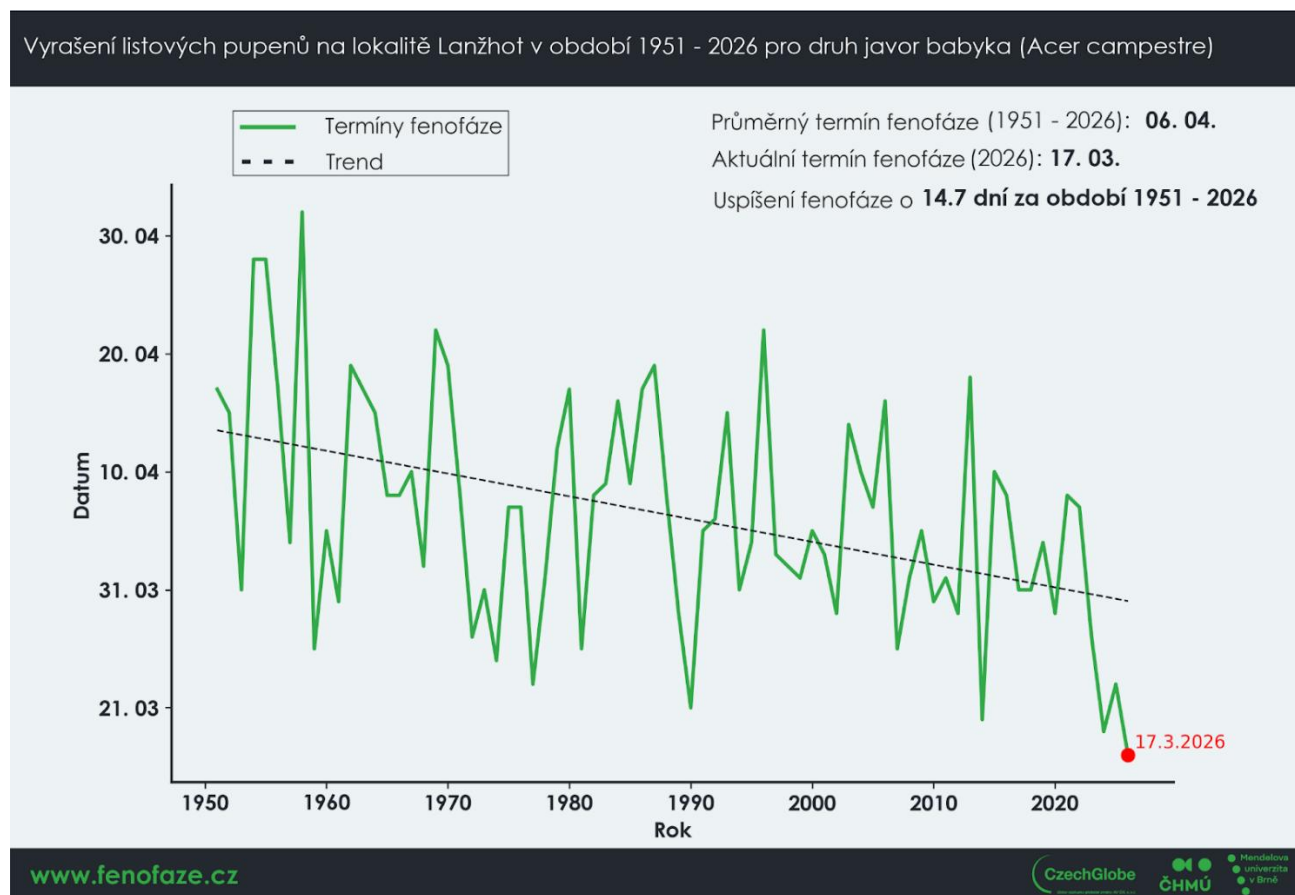
Pro více dat a informací navštivte náš web

◆ Fenologické Fáze

U javoru babyky, dalšího druhu, u něhož monitorujeme rašení listových pupenů, jsme letos také zaznamenali nejčasnější nástup rašení za celou dobu pozorování na dané lokalitě. Nastal 17. 3. a oproti roku 1951 se uspíšil o 14,7 dne.

Obrázek 10: Vyrašení listových pupenů u druhu javor babyka

Obrázek 11: Vyrašení listových pupenů javoru babyky na lokalitě Lanžhot v období 1951–2026

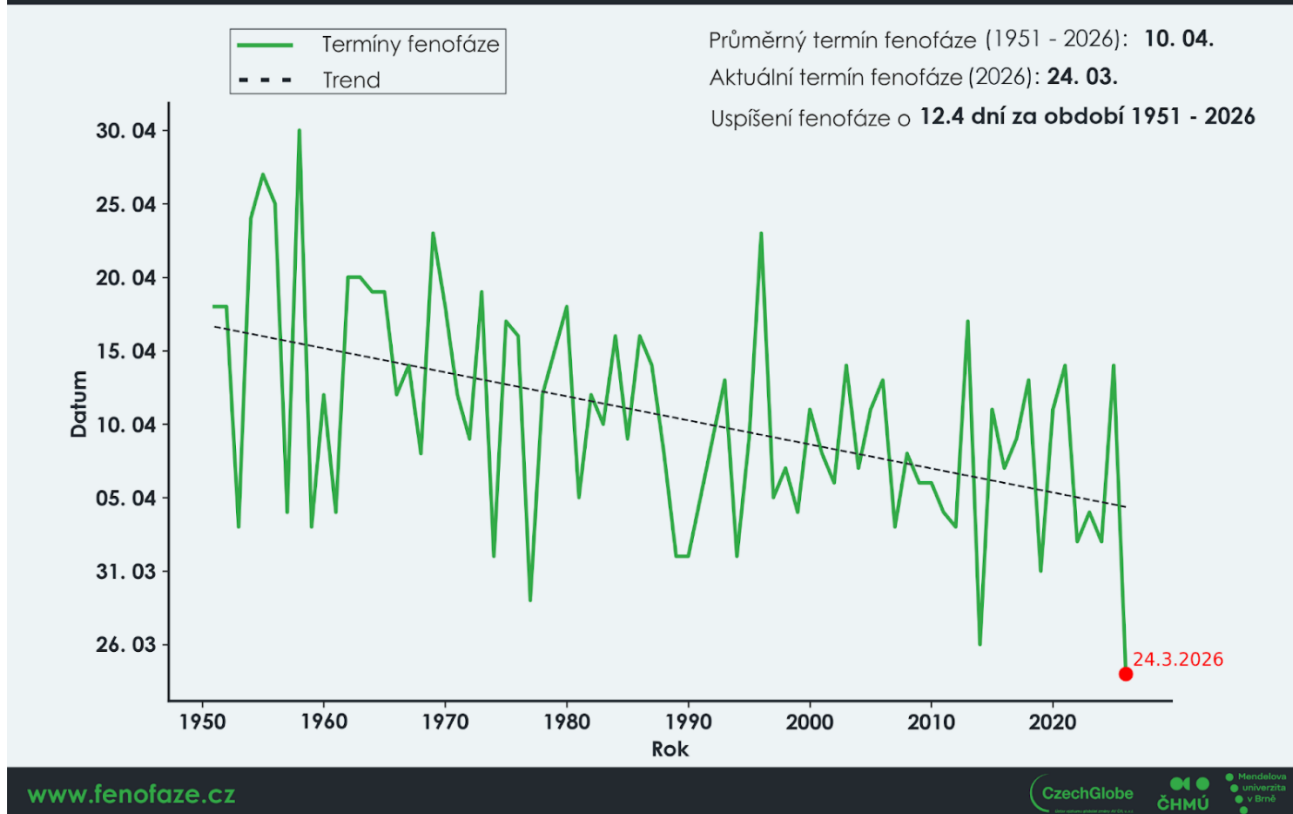
Jarní sezona 2026 přinesla také velmi brzkou aktivitu ptačích populací

Kromě rostlinných druhů monitorujeme také vybrané ptačí populace. U sýkory koňadry jsme letos zaznamenali první snesené vejce už 24. 3. Nástup této fenofáze se od roku 1951 uspíšil o 12,4 dne. Zároveň jde o nejčasnější začátek kladení vajec od počátku sledování, který letos nastal už během března. V posledních březnových dnech začaly sýkory klást vajíčka pouze v letech 2019, 2014 a 1977. Obvykle k tomu dochází až v první polovině dubna, přičemž v 50. a 60. letech minulého století připadalo průměrné datum prvního sneseného vajíčka na 16. 4.

Obrázek 12: Vajíčka sýkory koňadry v hníždě

První snesené vejce v populaci na lokalitě Lanžhot v období 1951 - 2026 pro druh sýkora koňadra (*Parus major*)

Obrázek 13: První snesené vejce v populaci na lokalitě Lanžhot v období 1951–2026 pro druh sýkora koňadra

Kontakt

Máte jakýkoli dotaz nebo nápad na zlepšení? Potřebujete se s námi spojit? Jsme tu pro vás.

Monika Hojdanová

☎ + 420 774 679 349

@ hojdanova.m@czechglobe.cz

✉ Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Bělidla 986/4 a
603 00 Brno

 [CzechGlobe](#)

 [CzechGlobe](#)

Aktuální informace připravili

Lenka Bartošová
Monika Hojdanová
Václav Rára
Eva Svobodová
Pavel Zahradníček

Buďte s námi v kontaktu také na platformě

INTERSUCHO **FIRER!SK** **AGROR!SK** **DendroNetwork**
Intersucho FireRisk AgroRisk DendoNetwork

Zdroje

- <https://acp.copernicus.org/articles/26/4153/2026/>
- <https://agrorisk.cz/>
- <https://bbc.com/>
- <https://carbonbrief.org/>
- <https://clim4cast.eu/cs/>
- <https://fenofaze.cz/>
- <https://iqair.com>
- <https://www.intersucho.cz/cs/>
- <https://nature.com/articles/s41586-026-10237-9>
- <https://wildfiretoday.com/>
- <https://windy.com/>
- fotografie na titulní straně: Petra Džžková